

соответствующая подзаконная нормативно-правовая база остро нуждаются в согласовании между собой и тщательной доработке.

Кернякевич-Танасійчук Юлія Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри трудового, екологічного
та аграрного права
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

СТРАТЕГІЯ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ СЬОГОДЕННЯ: ОКРЕМІ МІРКУВАННЯ

Одним із напрямів реформування системи судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів, визначених у Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки (далі – Стратегія), названо підвищення ефективності запобігання злочинам і реабілітації засуджених та вдосконалення системи виконання покарань, що, в свою чергу, має охоплювати відповідну систему завдань, заходів та результатів, а саме:

- розробку та практичне застосування сучасних підходів до управління пенітенціарними установами. Вирішення проблеми переповненості установ виконання покарань, вдосконалення тюремної інфраструктури і залучення приватного сектора;

- удосконалення етичних та дисциплінарних правил і механізмів внутрішнього контролю в пенітенціарних установах;

- удосконалення системи відбування покарання неповнолітніми із забезпеченням їм права на продовження освіти й професійного навчання;

- впровадження індивідуалізованого підходу до відбування покарання, поліпшення заходів безпеки в пенітенціарних установах;

- розробку механізмів боротьби і запобігання жорсткому поведженню у пенітенціарних установах шляхом здійснення зовнішнього нагляду та незалежного моніторингу;

- удосконалення нормативно-правової бази щодо призначення покарання;

- зменшення кількості покарань, пов'язаних із позбавленням волі;

- розробка нормативної та інституційної бази для надання послуг пробації;

- перепрофілювання та навчання співробітників пенітенціарної служби для створення повноцінної сучасної служби пробації;

- забезпечення технічної бази для функціонування служби пробації [1].

Не вдаючись до детального аналізу кожного з перерахованих завдань, заходів чи то результатів відповідного напрямку реформування, як досить

розміто визначено у Стратегії, спробуємо висловити свої окремі міркування з приводу окресленого в Стратегії напрямку реформування кримінально-виконавчої системи.

По-перше, визначений у Стратегії п'ятирічний строк для реалізації системи заходів щодо удосконалення діяльності і підвищення рівня функціонування кримінально-виконавчої системи, є занадто коротким. Тому видається за необхідне визначити більш тривалий строк для її реалізації, принаймні десять років. Такий часовий період дозволить здійснити поступальні та виважені кроки на шляху реформування кримінально-виконавчої політики, а також забезпечить стабільність у проведенні запланованих реформ.

По-друге, вимагає оновлення перелік проблем і заходів щодо їх вирішення, названих у Стратегії, оскільки окремі з них вже вирішені, а інші потребують докладання подальших зусиль для їх усунення.

Як зазначено в Стратегії, потребує вирішення проблема переповненості установ виконання покарань. Однак на сьогодні це питання втратило актуальність. Так, у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України 2012 року відбулося розвантаження слідчих ізоляторів унаслідок скорочення застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, окрім того, внаслідок дії так званого «Закону Савченко» 2015 року, яким внесені зміни до Кримінального кодексу України, відповідно до яких один день попереднього ув'язнення зараховується за два дні позбавлення волі при обчисленні судом строку покарання, станом на лютий 2017 року на волю вийшли 7700 злочинців [2].

Отже, на сьогодні питання перевантаженості слідчих ізоляторів вирішено. Однак і надалі спостерігаються інші серйозні проблеми кримінально-виконавчої системи, а саме: стан умов тримання засуджених та осіб, взятих під варту; забезпечення засуджених належною медичною допомогою; залучення до праці засуджених та діяльності підприємств кримінально-виконавчої системи; організація соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими тощо.

На усуненні названих недоліків має бути сконцентрована сучасна кримінально-виконавча політика.

По-третє, слід звернути увагу на те, що, крім вище згаданої Стратегії, на сьогодні чинна Концепція державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – Концепція), схвалена указом Президента України від 8 листопада 2012 року [3].

Тому потребує синхронного узгодження система заходів щодо удосконалення кримінально-виконавчої системи країни, визначених Стратегією та Концепцією.

У ч. 2 п. 2 Концепції зазначено, що заходи щодо реформування Державної кримінально-виконавчої служби України передбачається здійснити протягом 2012–2017 років. Як бачимо, термін реалізації відповідних заходів до кінця поточного року спливає, одночасно викликає

великий сумнів можливість втілення їх у життя протягом наступних кількох місяців. Ну і строк, задекларований у Стратегії (2015–2020 рр.), як нами зазначалося вище, не вирішить питання якісного реформування кримінально-виконавчої системи. Крім того, Стратегія лише опосередковано і фрагментарно торкається питань виконання покарань і не охоплює усіх проблем кримінально-виконавчої політики.

З огляду на це видається необхідним прийняття нової Концепції, сформованої на основі доктрини кримінально-виконавчої політики, розробленої представниками науки кримінально-виконавчого права, де буде передбачено не просто косметичний ремонт кримінально-виконавчої системи зі збереженням репресивних радянських рудиментів, а будівництво фундаментально нової системи виконання покарань.

Слід також наголосити, що Концепція кримінально-виконавчої політики повинна знаходити своє зовнішнє відображення у відповідному нормативному акті органу законодавчої влади, тобто Верховної Ради України, оскільки саме Концепція виступає основою для подальшого формування кримінально-виконавчої політики на рівні кримінально-виконавчого законодавства.

У підсумку можна зробити висновок, що ґрунтовно розроблена стратегія кримінально-виконавчої політики України, об'єктивно відображена у Концепції, є запорукою досягнення наступних тактичних успіхів як на рівні прийняття, так і застосування кримінально-виконавчого законодавства.

Список використаних джерел:

1. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки: Указ Президента України від 20 трав. 2015 року № 276/2015. *Офіц. сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/276/2015> (дата звернення: 10.06.2017).

2. «Закон Савченко»: У поліції розповіли, як в Україні змінилася криміногенна ситуація станом на початок 2017-го: URL: <http://www.5.ua/suspilstvo/zakon-savchenko-u-politsii-rozpovily-iak-v-ukraini-/zminylasia-kryminohenna-sytuatsiia-stanom-na-pochatok-2017ho-140703.html> (дата звернення: 08.06.2017).

3. Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України: Указ Президента України від 8 лист. 2012 року № 631/2012 *Офіц. сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/631/2012> (дата звернення: 11.06.2017).